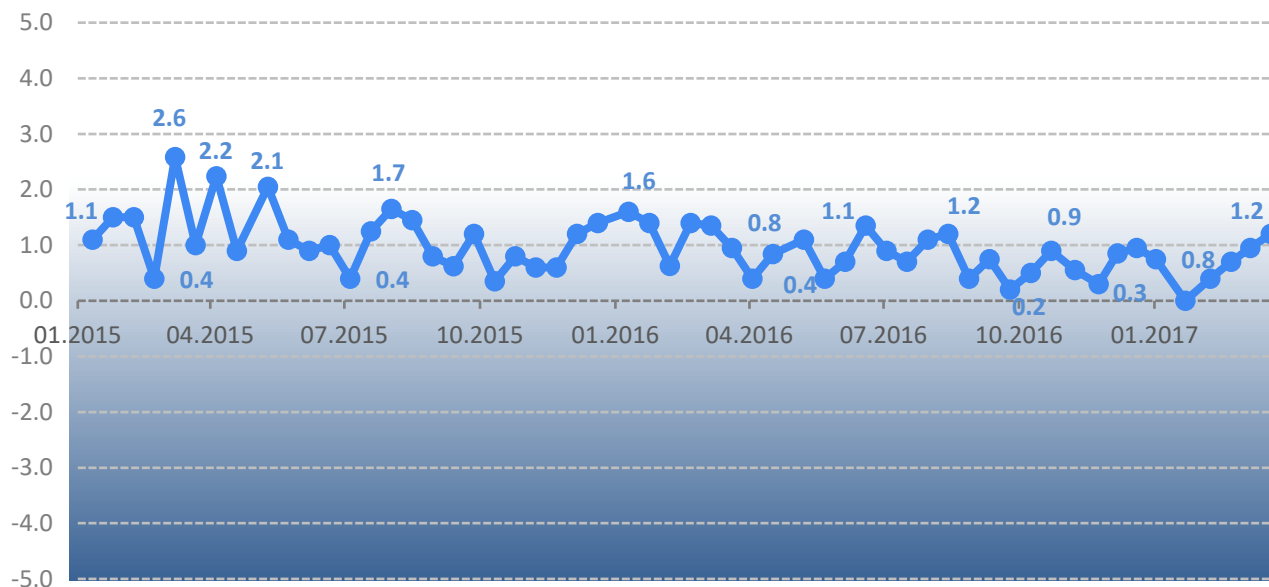

iMoRe №56. Весна! Реформи розквітають...

Індекс моніторингу реформ (iMoRe) повільно зростає четвертий раунд поспіль. Оцінка прогресу реформ за період з 6 по 19 березня 2017 року – +1,2 бала з можливих -5,0 до +5,0. Позитивні зрушення відбулись у трьох з п'яти складових індексу: державне управління, державні фінанси та бізнес-середовище.

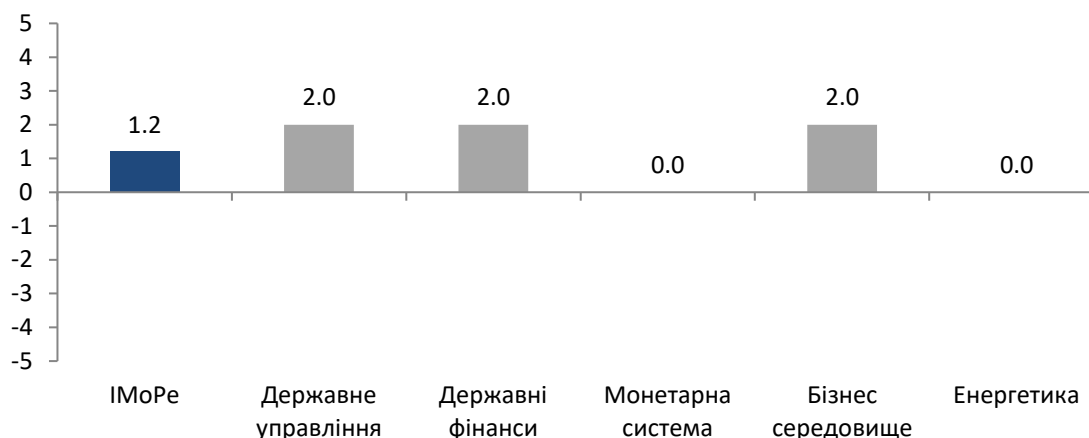
Серед головних подій цього раунду – усунення перешкод для об'єднання територіальних громад, реімбурсація ліків та порядок призначення наглядових рад на державних підприємствах.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ*

* Команда iMoRe вважає прийнятним темпом реформ рівень індексу 2 і вище

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання**

** Назви компонентів було скорочено для зручності, але їхнє наповнення не змінилося

Топ-реформи випуску

1. Децентралізація: усунення перешкод для об'єднання територіальних громад

Створення дієздатних територіальних громад - одне із ключових завдань реформи децентралізації. Такі громади повинні бути спроможними, тобто забезпечувати потреби громадян, оперативно і якісно надавати їм базові соціальні та адміністративні послуги, ефективно використовувати бюджетні кошти та інші ресурси. Основні засади формування спроможних громад визначено Законом про [добровільне об'єднання територіальних громад](#), який було прийнято ще у лютому 2015 р. В процесі імплементації цього закону виникла потреба запровадити додаткові механізми, щоб він запрацював ефективно. Це й роблять закони з, так званого, "децентралізаційного пакету", які вийшли до нашого опитування.

Закон, що визначає порядок добровільного об'єднання територіальних громад, +2.0 бала

Закон [1851-VIII](#) від 09.02.2017 уточнює низку положень закону "Про об'єднання територіальних громад", а також коригує норми виборчого законодавства. Він спрощує процедуру добровільного об'єднання територіальних громад, надає право громадам за спрощеною процедурою приєднуватися до вже створеної об'єднаної громади.

Законом, визначаються параметри, після досягнення яких новостворена територіальна громада може вважатись спроможною. Вона повинна бути створена навколо центру, визначеного [Перспективним планом](#) формування територій громад, і в ній повинно проживати не менше половини мешканців від кількості, передбаченої цим [планом](#). Кожна наступна територіальна громада об'єднується з цією громадою за спрощеними процедурами. В приєднаних територіальних громадах проводяться вибори депутатів ради об'єднаної громади,

вибори голови об'єднаної громади не проводяться. Таким чином, у раді новоствореної громади будуть представники усіх територій.

Закон про повноваження місцевих старост, порядок та підстави для їх припинення, +1.5 бала

Закон [1848-VIII](#) від 09.02.2017 визначає повноваження старости села або селища, просторові межі його діяльності, підстави та порядок дострокового припинення повноважень тощо. Зокрема, в чинне законодавство вводиться поняття «старостинський округ». Його межі співпадають з межами території юрисдикції рад тих громад, які об'єдналися. Запроваджується повсюдність інституту старост в межах об'єднаної територіальної громади. Старости представлятимуть та захищатимуть права і законні інтереси жителів сіл або селищ в межах старостинського округу.

Закон про набуття повноважень головами громад, +1.0 бал

Законодавство України забороняє сільському, селищному, міському голові суміщати свою службову діяльність з іншим представницьким мандатом або іншою роботою. Закон [1850-VIII](#) від 09.02.2017 запроваджує запобіжні механізми, щоб не допускати порушення таких вимог.

Коментар реформатора

«Завдяки низці прийнятих законів місцеві громади отримали мотивацію укрупнюватися, а вже об'єднані стали більш самодостатніми. Їх наділено додатковими повноваженнями та відповідними фінансовими ресурсами. Дуже важливо, що вони перейшли на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом, можуть «брати» з державної скарбниці кошти на формування інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку територіальної громади, самостійно вирішувати питання розвитку своєї території.»

Водночас у найближчій перспективі ми повинні закінчити роботу над деякими речами, а саме завершити процес об'єднання територіальних громад, запровадити державний і публічний контроль за рішеннями органів місцевого самоврядування на їх відповідність законам України, посилити підготовку фахівців з місцевого управління відповідно до європейських актик, а також провести секторальну децентралізацію у сферах освіти, охорони здоров'я, містобудування, земельних відносин та інших».

Оксана Юринець, Верховна Рада України

Коментар експерта

« Децентралізаційний пакет нарешті почав рухатися. Потреба в ньому виникла через проблеми імплементації закону “Про об'єднання територіальних громад”. Процедура об'єднання громад потребували уточнення, а повноваження місцевих органів влади були недостатньо деталізовані. Також, центральна виборча комісія не дозволяла провести вибори в об'єднаних громадах, території яких знаходилися у декількох районах.»

Ключові зміни пакета уточнюють процес об'єднання громад, дозволяє об'єднуватися без перешкод муніципалітетам з різних районів, створюють стабільні умови працевлаштування на невиборних посадах»

Агнешка Пясецька, Центр досліджень Польща-Україна

Головний інформаційний партнер

interfax-UKRAÏNA
ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО

Партнери проекту

Графік 3. Події, що визначали значення індексу протягом 6-19 березня 2017 р., оцінка події є сумою її оцінок за різними напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5)

2. Незалежні наглядові ради в державних підприємствах

Однією з вимог Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС є гармонізація законодавства України в галузі управління державними підприємствами зі Стандартами Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Ці стандарти в Україні запроваджені законом щодо управління об'єктами державної та комунальної власності, прийнятим у червні 2016 року. Наступним кроком мало стати визначення порядку створення та функціонування на державних підприємствах незалежних наглядових рад та визначення (конкурсного відбору) їх членів. Для цього на початку березня 2017 року Уряд прийняв дві постанови.

Затверджено порядок утворення, організації діяльності та ліквідації наглядової ради державного підприємства та порядок визначення (проведення конкурсного відбору) незалежних членів наглядових рад, +2.0 бала

Постанова КМУ № 142 від 10.03.2017 р. дозволяє створити незалежні наглядові ради, які формуватимуть стратегії розвитку державних компаній, призначати менеджмент, оцінювати його роботу та обирати незалежного аудитора. Ціль - мінімізувати можливість політичного втручання в роботу державних підприємств та знизити корупційні ризики.

Затверджено порядок визначення представників держави до наглядових рад та для участі у загальних зборах суб'єктів господарювання державного сектору економіки, +2.0 бала

Постанова КМУ № 143 від 10.03.2017 встановлює вимоги та процедури призначення представників держави до наглядових рад державних підприємств.

Коментар реформатора

«Цей пакет є надзвичайно важливим, оскільки дозволяє запуснути процеси корпоратизації державних підприємств. Він дає можливість почати процес передачі повноважень від державних органів до професійних наглядових рад, до складу яких увійдуть незалежні фахівці. Зараз, коли держпідприємствами керують державні органи, це створює конфлікт інтересів – державний орган одночасно визначає політику та приймає рішення щодо діяльності підприємств. Крім того, міністерства часто потерпають від кадрових змін, що також негативно позначається на якості прийняття управлінських рішень на підприємствах. Тепер представники держави в наглядових радах будуть обиратися через номінаційний комітет. Це будуть професіонали, які приділяють час аналізу діяльності цього підприємства. Залишилося прийняти ще декілька документів з цього пакету, зокрема щодо рівнів оплати представників держави в наглядових радах»

Макс Нефьодов, Міністерство економічного розвитку та торгівлі

Коментар реформатора

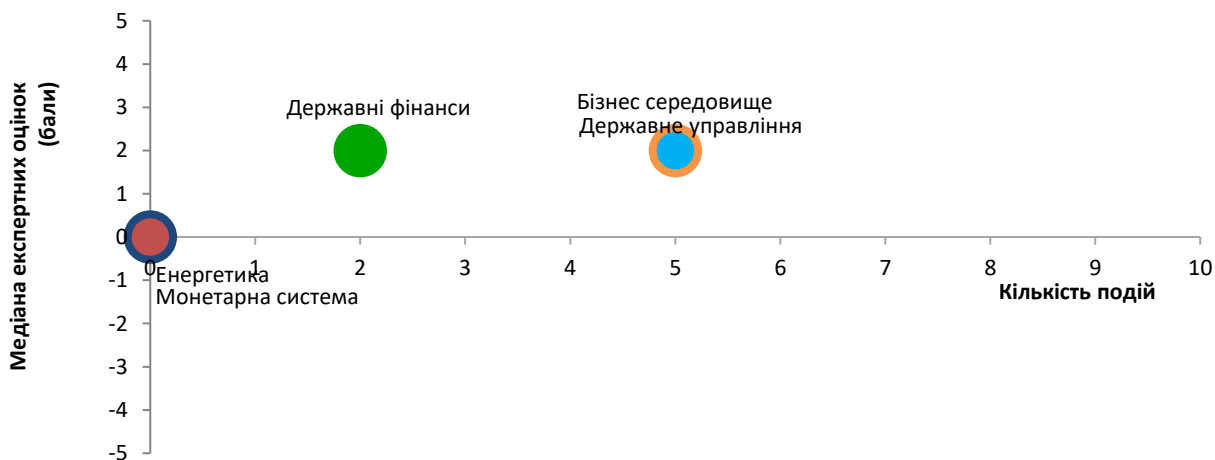
«Державні підприємства в Україні, на жаль, часто працюють не на користь їх власника — українського народу, а в інтересах окремих політиків, чиновників або олігархів. “Захоплювачі” держпідприємств заробляють на корупційних схемах, а потім використовують ці кошти для виборчих кампаній, фінансування популізму.

Створення незалежних наглядових рад дає шанс на звільнення держпідприємств від такого захоплення. Також це можливість залучити до управління державними активами фахівців із світовим досвідом. Незалежність, репутація, адекватна винагорода та юридична відповідальність членів наглядових рад — необхідні умови для звільнення державних підприємств від корупційних схем.

Сподіваюсь, вже найближчим часом ми отримаємо нові незалежні наглядові ради в «Укрпошти», «Укренерго», «Укрзалізниці», «Укргідроенерго», та аеропорту «Бориспіль»»

Дмитро Яблоновський, Центр економічної стратегії

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій протягом 6-19 березня 2017 р.

3. Програма відшкодування вартості ліків

Порядок відшкодування вартості ліків та визначення розміру відшкодування, +2.0 бала

Постанова Уряду [№ 152 від 17.03.2017](#) передбачає внесення змін до [постанов КМУ №862 та №863 від 09.11.2016](#), що запроваджує механізм відшкодування вартості ліків людям із серцево-судинними захворюваннями, цукровим діабетом II типу та бронхіальною астмою.

Вона визначає можливість повного або часткового відшкодування вартості лікарських засобів, які відповідно до встановленого рівня оптово-відпускних цін будуть брати участь у програмі відшкодування. Документ також визначає перелік міжнародних непатентованих назв ліків, дозування та форм випуску. Такі препарати мають бути включені до Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню, що затверджуватиметься МОЗ України. Також постанова встановлює граничні торговельні надбавки у розмірі 15% аптекам, та 10% збутові надбавки дистриб'юторам лікарських засобів.

Коментар реформатора

«Постанова створює сприятливі умови для успішної імплементації програми реімбурсації [відшкодування вартості ліків хворим - прим. ред.]. 16 березня 2017 р. КМУ прийняв рішення внести зміни до раніше прийнятих постанов щодо регулювання цін та реімбурсації. Ці постанови визначили засади для імплементації програми відшкодування певних ліків (для лікування серцево-судинних захворювань, діабету 2 типу та астми) як частину реформи системи охорони здоров'я первинної ланки. Однак, постанови [№862 та №863 від 09.11.2016 - прим. ред.] були негативно сприйняті основними стейкхолдерами, включаючи виробників та пацієнтські організації через низку технічних недоліків в них. Більш того, постало питання щодо можливості імплементації цих постанов та їх негативно впливу на ринок та наслідки для здоров'я пацієнтів. З внесеними поправками, постанова дозволяє фармацевтичному ринку правильно функціонувати та програма реімбурсації, початок якої запланований на 1 квітня 2017 року, тепер має гарні перспективи.

Олександр Жигінас, Міністерство охорони здоров'я

Коментар експерта

«Постанова є ключовим нормативно-правовим актом у процесі впровадження програми МОЗ «Доступні ліки», метою якої є зниження вартості ліків, що купують пацієнти. На заходи з відшкодування Державним бюджетом на 2017 рік заплановано виділити близько 500 млн.грн. цільової субвенції місцевим бюджетам. Проте, оскільки ще не створений єдиний реєстр пацієнтів, складно точно розрахувати бюджет зазначеної регуляції, тому постає питання, чи вистачить 500 млн.грн. на покриття вартості лікарських засобів, та яким чином вони будуть розподілені.

Для успішної імплементації постанови МОЗ потрібно затвердити Реєстр лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню, порядок його ведення, а також Порядок розрахунку граничних оптово-відпускних цін на лікарські засоби відповідно до цін на ліки у референтних країнах (Республіка Польща, Словацька Республіка, Чеська Республіка, Латвійська Республіка, Угорщина). На практиці, це означає, що де-юре процедура

відшкодування ліків буде працювати з 01.04.2017 року, а фактично зможе запрацювати після розробки та затвердження відповідних нормативно-правових актів та внесення до реєстру торгових назв препаратів, що підпадають під процедуру відшкодування»

Ярослав Кудлацький, Київська школа економіки

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками протягом 6-19 березня 2017.

Державне управління	+2.0
Закон про повноваження місцевих старост, порядок та підстави для їх припинення	+1.5
Закон про набуття повноважень головами громад	+1.0
Закон, що визначає порядок добровільного об'єднання територіальних громад	+2.0
Зміни до Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги	+1.5
Нові Правила оформлення віз для в'їзду в Україну	+2.0
Державні фінанси	+2.0
Синхронізовано умови реалізації набутого майна НБУ з вимогами системи ProZorro.Продажі	+2.0
Порядок відшкодування вартості лікарських засобів та Порядок визначення розміру відшкодування вартості лікарських засобів	+2.0
Монетарна система	0.0
Бізнес середовище	+2.0
Затверджено порядок утворення, організації діяльності та ліквідації наглядової ради державного підприємства та порядок визначення (проведення конкурсного відбору) незалежних членів наглядових рад	+2.0
Затверджено порядок визначення представників держави до наглядових рад та для участі у загальних зборах суб'єктів господарювання державного сектору економіки	+2.0
Постанова про фото- і відеофіксація техогляду авто	+1.0
Новий Технічний регламент обмеження використання деяких небезпечних речовин в електричному та електронному обладнанні	+1.0
Скасовано накази державних органів, які не відповідають законодавству про державний нагляд	+2.0
Енергетика	0.0

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoPe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imopevox.org.